

השיעור מתוך קונטרס 'הבינו'
ניתן להשיג את הקונטרס
המלא במוקדי המכירה

הבינו

שיעורי הרב שמעון שפיצר שליט"א
מדור אמונה ובטחון
שיעור קצ"ח • פרשת פינחס תשפ"ג
נמסר ביום שלישי פרשת בלק (חוקת-בלק בחו"ל) ח' תמוז תשפ"ג

גליון זה מודפס באלף עותקים
ומחולק חינם מדי שבוע
קחו חלק והשתתפו
בהוצאות ההדפסה בעין יפה
לתרומות: 052-761-2069
או: 050-414-4718

בניית הצורה לעולם הבא על-ידי ניתוק האחיזה הגשמית

שנוגע לשעות שינה, ובין במה שנוגע לשאר צרכי הגוף, הכל כדי שגופו יוכל לשמש היטב את נשמתו. אבל כשהגוף נחלש באופן טבעי מחמת הזדקנותו, אם האדם הוא תלמיד חכם ומבין את ההזדמנות, אחיזתו בגופו נחלשת, כי הוא רואה שגופו בוגד בו ובכל רגע יכול להפסיק לשמשו, וממילא שייכותו ואחיזתו בהקב"ה מתחזקת.

הדבר קיים בהרבה אופנים ויש להרחיב בזה. הנה חז"ל אמרו (נדרים פא, א): "הזהרו בבני עניים שמהם תצא תורה". יש בזה הרבה פירושים, וביניהם גם נקודה זו. העני אין לו במה להיאחז. וכבר יאמר עליו העומד מן הצד שאין לו כלל נסיון להתגשם. ובכן, מאחר שאין לו במה להיאחז, יותר קל לו להיאחז בריבונו של עולם.²

אולם החידוש במה שאמרו שזקני תורה כל זמן שמזקינים דעתן מתיישבת הוא, שגם אם מצד העשייה יש דברים רבים השייכים לתר"ג המצוות שהאדם אינו יכול לעשות מחמת זקנותו או חליו, וכבר אינו יכול ללמוד ולהתפלל כבצעירותו, יש לו יכולת להתדבק בה' ממקום יותר גבוה, ממקום של אמונה בטרתה, כי אינו יכול להיאחז עכשיו במעשי מצוות.

ואתם הדבקים בה' אלוקים

ונסביר: נקודת הדבקות בה' אשר משם הנשמה באה ולשם תחזור, היא דבקות שאין בה אחיזה בדברים גשמיים, אף לא במעשי מצוות. היא גבוהה מהשגות העולם הזה, ולכן אין לה שום מציאות גשמית. אף לא נטילת לולב ואף לא אכילת מצה. יתכן שיש לה הבחינה של נטילת לולב ושל אכילת מצה, אבל אין לה המציאות הגשמית. בעולם הבא אין מציאות גשמית. משם אנו באים. ודבקות זו היא בדרגה הרבה יותר גבוהה מהדבקות של העולם הזה התלויה בעשייה גשמית, כי העולם הזה הוא עולם של פירוד, והאדם יכול רק להחזיק דברים או לעמוד לצדם. מה שאין כשמוח דבוק במוח,

זקני תורה דעתן מתיישבת עליהן

שנינו במשנה שילהי מסכת קינים (ג, ו): "זקני תורה כל זמן שמזקינין דעתן מתיישבת עליהן". מי שלומד תורה ודבוק בתורה, ככל שהוא מזדקן, דעתו מתיישבת ומתחזקת. הפשטות היא שהיות שהוא מתבונן תדיר במצבי חייו מתוך מבט תורני, דעתו מתיישרת ומתיישבת מיום ליום על-ידי התורה. ואע"פ שגופו הולך ונחלש ודברים רבים יש שאינו יכול לעשות כבשנים עברו, דעתו מושפעת מהזדקנותו אך ורק לטובה.

אכן הרמב"ם בפירוש המשניות כתב שיש קשר בלתי אמצעי בין היחלשות הגוף להתחזקות השכל, וזה לשונו: "שבזמן זקנתם ושיבתם וחולשת גופם, תרבה חכמתם ויתחזק שכלם ויוסיפו שלמות, כמו שאמר (איוב יב, יב) בישישים חכמה ואורך ימים תבונה". וכעין זה כתב הרב ברטנורא: "זקני תורה כל זמן שמזקינים ובאים לידי תשות כח, הן מוסיפין חכמה".³

ולא ישיגוהו משיגי הגוף

וסיבת הדבר פשוטה, כי ככל שאחיזת האדם בגופו יותר חלשה, יש לו יכולת לקבל אחיזה יותר חזקה ברוחניות. כשהאדם מחובר לגשמיות, כגון לאכילה, כל אחד מבין שהוא נעשה חומרי ומגושם ואינו יכול להשיג דברים שכליים. וכבר פירשו הצדיקים "ולא ישיגוהו משיגי הגוף", שאלו שעסוקים בהשגות הגוף, אינו יכולים להשיג את הקב"ה.⁴

חידושו של הרמב"ם הוא שגם כשמדובר בהיחלשות הגוף מחמת חולי והזדקנות, זה מועיל לו לחיזוק הדעת, על אף מה שאנו רגילים כפי דברי הרמב"ם (דעות ד, א) שמי שיש לו גוף בריא, יש לו כח לשבת וללמוד ולעסוק בגמילות חסד, לעומת מי שאין לו גוף בריא שאינו יכול ללמוד ולהתפלל כדבעי. אמת נכון הדבר שהאדם צריך להתרגל להנהגות חיים בריאים, בין במה שנוגע לאכילה, בין במה

² ראה בספר 'בעל שם טוב' עה"ת בעמוד התפילה 'מקור מים חיים' (ק"ח).

³ ראה 'בן יהוידע' לבעל 'בן איש חי' בשם בנו הגאון ר' יעקב זצ"ל.

⁴ ראה ביאור הדברים בגבורות ה' למהר"ל מפראג (פרק נב) וב'דרך חיים' על פרקי אבות פ"ד משנה כ.

יעמדו על הברכה נדיבי הלב שתרמו מהונם להדפסת הגליון

גליון זה נתרם ביומא דהילולא קדישא ע"י
החפץ בעילום שמו

לע"נ בעל האור החיים הק' רבי חיים ב"ר משה זי"ע
בזכות רבנו הק' יזכה לכל הברכות האמורות בתורה, לשפע ברכה והצלחה, ולרוב נחת מכל יוצ"ח

ליצירת קשר בכל הקשור לגליון זה: teimaminahor@gmail.com

חובת הלבבות, וכמו שאנו אומרים בק"ש ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך, וכמו שאמר משה (עקב י, ב): מה ה' אלוקיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלוקיך וגו' ולאהבה אותו ולעבוד את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך. **הכל הוא כדי להגיע לחיים כאלה.**

העולם הבא אין בו עשיות

כך הביא ה'בית אהרן' (קמו, ב) בשם הרה"ק רבי שלמה מקארלין זיע"א שאמר בזה הלשון: אז מ'קומט אויף יענער וועלט איז פאראן אזוי א מענטש וואס ער איז מקיים כל התורה והמצוות, נאר ער האט ניט גיהאט דעם תענוג און דעם ברען, קומט ער אהין הייסט מען אים אריין אין גן עדן, נאר ער האט ניט גיפילט דעם תענוג אויף דער וועלט, פילט ער דארט אויך ניט דעם תענוג פון גן עדן. ווער עס איז א נאר איז זיך מתרעם, וואס איז דער לייארים פון גן עדן. גיט מען אים א ווארף, און דאס איז אים ערגער פון כל מיני היסורים.

ותרגומו: כשבאים לעולם האמת, יש לך אדם שקיים את כל התורה והמצוות, אבל לא היה לו התענוג וההתלהבות. כשהוא מגיע, מכניסים אותו לגן עדן, אבל מאחר שלא הרגיש התענוג בזה העולם, אף את תענוג הגן עדן אינו מרגיש. ואם הוא סכל, הרי הוא מתרעם: "מה הגדולה של גן עדן?". אז זורקים אותו וזה יותר גרוע אצלו מכל מיני היסורים.

הא לך שמי שלא פיתח את הטעם של העולם הבא בעולם הזה, נמצא בצרה גדולה, כי עם מה ישתמש בעולם הבא? העולם הבא, הוא עולם של הרגשים ודביקות בה', שייכות לריבוננו של עולם שהיא מעל פעולות הגוף. כאן בעולם הזה צריך האדם לעשות פעולות כדי שיוכל להיאחז באותה דביקות. הוא צריך לעשות את הפעולות המעשיות, אבל הן צריכות לפתח אצלו קשר עמוק להקב"ה, כי זהו התכלית של התורה והמצוות להגיע לאותו קשר עמוק המיוסד על ההרגשים של האמונה והבטחון. אחרת, לא יהיה לו במה לעבוד בעולם הבא.

מה יתן לך ומה יוסיף לך

על האדם לדעת שאפילו תרם בנין גדול לקהילה ודאג שיכתבו על הקיר מבחוץ את שמו ושם אשתו באותיות גדולות ומאירות עינים ואף להוסיף באותיות זהובות שקנו להם עולם הבא, כשיגיע לעולם הבא, זה לא יעזור לו מאומה, כי שם השפה שונה לחלוטין. הוא יגיע עם זכויות רבות, אבל היות שנשמתו נשארה ילדותית, היא לא תכיר שם את השפה. "חיפשת כל החיים כבוד מאנשים? תמשיך לחפש. חפש וחפש ולא תמצא".

החיצוניות נשארת למטה

נשמה דבוקה בנשמה, כי אז האחד נכנס לתוך השני או נעשה בטל לשני. הספרים דימו זאת לשמש ואורה.

אולם הקב"ה מביא את האדם לעולם הזה כדי שיוכל לרכוש מדרגה יותר גבוהה באותה דביקות שזה עתה הזכרנו. כשהאדם נמצא בעולם של חושך וצריך להלחם כדי להתקרב אל ה'. אין הדבר עולה בידו בקלות. כל פעם שהוא רוצה להשיג איזה דבר שבקדושה, הוא צריך להוציא את עצמו מהרגילות שלו, להילחם עם הפרשיות הישנות שלו ולהתפלל ולבטוח בה'. דבר זה יש בכוחו לפתח בנשמתו שייכות יותר עמוקה עם הקב"ה. ואותה שייכות עמוקה, גורמת לנשמה לעזוב לאט את הגוף ולהידבק בבוראה בדביקות רוחנית בלי שום לבוש.

ויעלני מבור שאון מטיט היון

הן תראה שהאבות הקדושים השיגו את כל התורה לפני שניתנה, ויכלו לקיים את התורה והמצוות בלי מעשי המצוות, כי בשורש אפשר לקיים את התורה והמצוות במחשבה, בדביקות מופשטת, כי משם באה הנשמה. אכן במעמד הר סיני נתן דרכים להתקרב אליו גם למי שאינו בדרגה זו. הוא נתן לאדם הפשוט חבלים להתקשר בו. וכאילו אמר לאדם השווה בתחתית הבור: "אני אוהב אותך ורצוני להעלותך מן הבור. על כן אזרוק לך חבל לתוך הבור, ואם תחזיק בו חזק, אוכל להעלותך עוד ועוד, עד שתצא לגמרי מן הבור." הקב"ה אומר לאדם: "אינך רואה כלל את הדברים העמוקים כי השגתך חלשה מאוד, אבל יש לי עצה נפלאה בשבילך. אתה יכול לקיים השבת אבידה, אתה יכול לקיים גמילות חסד בגופך, גמילות חסד בממונך... אתה יכול להתקשר אלי באמצעות דברים גשמיים ממש. אתה יכול להתקשר על-ידי אתרוג ולולב. אתה רק צריך לקנות אותם מכספך ולראות שיהיו על פי ההלכה, וכאשר תאחוז בהם ותנענע אותם יחדיו, תתקשר למרומים, וככל שתוסיף לזה מחשבה ותעשנו לשמה, תוכל לעלות על ידו יותר ויותר".

מה ה' אלוקיך שואל מעמך

אכן האדם בעודו בעולם הזה, חייב להבין שמעשי המצוות הן רק חבלים למושכו כלפי מעלה, כי בעולם הבא, זה לא האתרוג. זה מה שהאתרוג היה יכול לגרום לאדם - ושמתם לפני ה' אלוקיכם. בעולם הבא זה באופן רוחני. וזהו שהתחלנו לומר בשבוע הקודם שכל אחד ממעשי המצוות יש בכוחו להביא את האדם רחוק מאוד, בתנאי שהאדם יתבונן וישקיע.

עבודת האדם היא שיבין שהסיבה למה הקב"ה רוצה שהאדם יעסוק בעולם הזה בתורה ובמצוות היא שיוכל בהדרגה להסיר את הלבושים. לא שיפסיק ח"ו לעשות מעשי מצוות, אלא לאט לאט יבין שהעיקר הוא החלק הפנימי שקיים במצוה, וכמו שרבינו ה'חובת הלבבות' אומר בהקדמתו בבארו שמטעם זה קרא את ספרו בשם

לשמים, כיון שהוא מתפלל ממעמקי לבו, הקב"ה מחפש לעזור לו. הוא חותר לו חתירה מתחת כסא כבודו להחזירו אליו ומוריד לו שפע. אדם זה מבין בכסף או בדירה? בסדר, הוא נמצא בדרגה נמוכה זו, אבל זה לא משנה. הקב"ה שולח את השפע עד לשם.

ולגבי התורה והמצוות הוא ג"כ כך. הקב"ה אומר: "הוא אינו יכול להתדבק בי כי הוא נמצא בעולם שפל כזה. על כן אתן לו חבל שיוכל לעלות ממדרגתו ולהתדבק בי". תמיד יש לו לאדם איזה דבר מצוה שהוא יכול לעשות. הוא יכול להודות לה', הוא יכול לגמול חסד להעומד לצדו וכדומה. לא יחלף חלוק על המקום. בוודאי יש לך עכשיו במקומך איזה אופן לעבוד את ה'. למה? כי ברוב רחמנותו תיכן הקב"ה את הבריאה באופן שבכל מקום שהאדם נמצא, יוכל לעבוד משם.

ישקני מנשיקות פיהו

אומר האדם לאחר אכילתו: הקב"ה נתן לי לחם לאכול. אתה יודע איזה חסד הוא? הוא פתח לי את ידו (את היד שהיא גבוהה מהכל) והשביעני. אולם דבר אחד אני מבקש: "אנא ה', עזור לי לעלות ממדרגה למדרגה". ואז הקב"ה בוחן אותו לראות אם הוא מתכוון בכל הרצינות, ואיך הוא בוחן אותו? על-ידי שמסיר את הצמצום האחרון של השפע. הוא מוריד לו שפע, אך אינו מורידו עד לדרגתו ממש, אלא כאילו מורידו עד לדרגה אחת מעליו. בתחילה האדם מתחיל לצרוח ככרוכאי: "אין לי פרנסה, בעל הבית משלם באיחור, אין לי מה לאכול..." אך אז הוא תופס את ראשו: "רגע אחד! תן לי לבטוח בשם". ומיד הוא מרים את עיניו ומתקיים בו "עיני כל אליך ישרו". הנה כי כן, הקב"ה מעכב את השפע מלהצטמצם עד לתוך פיו, כי רוצה ליתן לו הזדמנות להשיג שפע שאינו מצומצם כל-כך. הקב"ה אינו רוצה שישאר כאותו ילד קטן שאביו שואלו מה פרשת השבוע, ואביו עצמו משיב: "פרשת כל..." ויש שמסיים גם את הקוף. אלא כאותו ילד שאביו שואלו, והוא עצמו יודע להשיב: "פרשת בלק". הקב"ה רוצה שהאדם יהרהר קצת, יסתכל סביבו, ומיד ייזכר: "אה, יש אלוקים בעולם".

כך הקב"ה מושך את האדם כלפי מעלה. כשהאדם מבקש שפע מהקב"ה, הוא אומר: "ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודיך מיין... אני יודע שאולי יהיה לי חוסר נוחות, אך לעומת המתיקות שתהיה לי כשאפגוש אותך, זה יתבטל באלף אלפי ריבי רבבות. על כן אני מבקש ממך שירידת השפע לא תהיה עד הסוף... לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלוואתם... עזור לי שזה יהיה ולו במשהו יותר עדין. אם בדרך כלל אתה מוריד את השפע בעשרת אלפים דרגות (אנו מדברים בסגנון זה, כי אנו מוחות קטנים), עכשיו תוריד בכמה דרגות פחות ואני כבר אטפס עד לשם על-ידי מחשבה, תפילה ואמונה".

האדם חייב לפתח קרבה להשי"ת שנקייה מכל הדברים האלה. אחרת, הוא יהיה בצרות. הרה"ק מקארלין אומר זאת בפירושו. הוא מדבר על מי שקיים תורה ומצוות, ועליו הוא אומר שכאשר יגיע לגן עדן, לא ירגיש שם כלום, כי אין שם משהו אחר חוץ מתענוג של קרבת אלוקים. הוא לא יוכל לומר שם: "אלך לי לקהילה אחרת. אולי שם אמצא שפה משותפת". אין שם קהילה אחרת. הקהילה האחרת, היא של הנידונים בגיהנום. עכ"פ שום דבר שאינו פנימיות, אין אנו לוקחים אתנו לעולם הבא.

מעשי המצוות נמשלים למכונת הענק המחזיקה את הפצצה שדוחפת את החללית¹ כלפי מעלה. כשהפצצה מתפוצצת, החללית לבדה מתרוממת וכל השאר, תשעים אחוז ממה שהיה כאן, נשאר כאן. אף כאן, מעשי המצוות הם אלה שנותנים לאדם את הכוח להתרומם ולהתדבק בה', אבל הם עצמם נשארים אח"כ למטה. לא עולים אתם לשמים, כי שם לא קיימים מושגים גשמיים, כי אם דביקות ושמחה בה' באופן פנימי.

לכן הקב"ה מזכיר לאדם בכל עת שלא יקיים את המצוות מצות אנשים מלומדה, ומזמין לו מצבים שיסמוך עליו בלי שום לבוש, כי הקב"ה עוזר לאדם ומלמדו תורה, שהרי הוא מלמד תורה לעמו ישראל. אך האדם מחויב לבדוק את עצמו. וזהו שאמרו הצדיקים: בדוק את עצמך לראות אם יש לך טעם ברוחניות, אם אתה מרגיש קרבת אלוקים. ובכן, אם רואה אתה שבמצבי התרוממות אתה מרגיש קרבה כזו שאינך יכול להסבירו, אתה במצב טוב, וכך אתה יודע שאתה מדבר בשפת העולם הבא, כי בעולם הבא השפה אינה מצומצמת באותיות. שם אי אפשר לתפוס או להסביר את השייכות. כמה נפלא!

כי אם לידך המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה

הנה בברכת המזון אנו מבקשים: "ונא אל תצריכנו לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלוואתם, כי אם לידך המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה", והבאנו כמה פעמים מהשל"ה הק' שאיננו מתכוונים לבקש שייפתחו ארובות השמים ויומטר מהן כסף וזהב או לחם וחלב. בסופו של דבר הפרנסה צריכה לבוא באחת מדרכי הטבע. וכעת נסביר יותר: מהלך ירידת השפע לעולם הוא שהקב"ה מסכים לצמצם את השפע עד לדרגת האדם, כי אהבתו ורחמנותו הן במדרגה גדולה כזו, שהגם שהאדם חלש כל-כך... יש לו שכל קטן מאוד והוא מלא בחטאים עוונות ופשעים... הוא שולח לו שפע שמקורו רוחני והוא למעלה מכל השגה, וכך השפע עושה את דרכו כשהוא יורד ממדרגה לדרגה ומעילה לעלול ומגיע עד למקום שהוא צריך להגיע.

הוא ילד קטן ומתפלל לה' שיעזור לו לזכות בהגדלת אבות ובנים? - אין דבר שמעכב. וכשיש בעל עבירה שנמצא במצב הרבה יותר נמוך מהילד הקטן, כי יש לו טמטום הלב ומסך המבדיל בינו

חטוף ואכול חטוף ושתי

זוהי בקשת האדם. ותכלית גדולה יש בכך, כי אם לא יטפס האדם לאותה מדרגה, ולא יוסיף לטפס משם לעלות עוד ועוד, למעלה בשמים לא יידע במה מדובר וכיצד עושים זאת. הן כך הודיע לנו הקב"ה שמה שמספיקים כאן - זה מה שיש לנו, ואח"כ כשעולים לשמים לאחר מאה ועשרים, אי אפשר לקיים יותר תורה ומצוות. מה הפירוש אי אפשר לקיים תורה ומצוות? הפירוש הוא שכאשר האדם עובר לעולם האמת, הוא מסיים את הכיתה שבה הוא קיבל אחיזה בהתדבקות בה'. האדם מקבל דברים להיאחז בהם במשך תקופה מוגבלת בלבד, כל עוד הוא נמצא בעולם הזה. לאחר מכן, יצטרך להתדבק בה' בלי הכלים. ונמצא שכאשר שואלים את האדם כמה הוא חטף בעולם הזה, אין מתכוונים לשאול אותו סתם: "כמה מצוות קיימת, אלף או אלפיים?". אלא מתכוונים לשאול אותו: "כמה ניצלת את הכלים שנתנו לך, את החבלים שנתנו לך, את החושך והאור שנתנו לך? כמה ניצלת אותם לפתח את הבנתך, כדי שבעלותך לגן עדן תוכל להבין את השיעור שהקב"ה נותן שם?".

אין המדובר בקורס שאינו שווה הרבה, אלא בקורס שנמשך במשך כל חיי האדם בעולם הזה. כל עוד האדם חי בעולם הזה, עליו לנצל את כל הכלים והמצבים שהקב"ה מזמין לו להיאחז בדברים שאינם גשמיים ולפתח שייכות ודביקות וביטול מוחלט מתוך ידיעה שעם אלה צריך להגיע לעולם הבא.

זהו שכתוב בכל הספרים שהקב"ה עשה יש מאין, ועבודת האדם היא לחזור ולעשות אין מיש. מה פירוש לעשות אין מיש? לקחת דברים שיש להם לבוש ולהפשיטם. הן מאחורי כל הדברים נמצא השי"ת, אלא שהוא עטוף בלבושים. יש כאן אדם שצועק, אדם שפוגע... יש דירה וכסף... הפסיד, הרוויח... ששון ושמחה... מתבונן האדם בכל אלה ומשתמש בהם להיזכר מה' וכך הוא משיג יותר ויותר.

ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך

הנה חז"ל (ברכות נד, א) אמרו על הפסוק (ואתחנן ו, ה) "ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך" - "בכל לבבך, בשני יצריך, ביצר טוב וביצר הרע... ובכל מאודך, בכל מדה ומדה שהוא מודד לך. אמר הרה"ק מרוז'ין זיע"א, ואמרו עוד מהצדיקים, שהדבר עולה על מי שרואה שפעם היה יכול לקיים את התורה והמצוות כדבעי, ועכשיו אינו יכול, אם מחמת הזדקנותו, אם מחמת חוליו. עכשיו מוחו אינו פועל כראוי ואינו יכול לשבת וללמוד. הדבר כואב לו מאוד. מוחו בגד בו. פעם היה מכין את עצמו לתפילה, ואח"כ היה מתפלל בחיות ובהתלהבות, והיום - המערכת עושה לו צרות... עד שהוא מכין את עצמו... זה לא כמו פעם. הוא רתוק למיטתו, ויותר מהכל כואב לו שאינו יכול לעבוד את ה' כמו פעם. בלב שבור ונדכא הוא אומר: "זכרתי ימים מקדם הגיתי בכל פעליך. פעם הייתי לומד ומתפלל ומקיים מצוות..."

על זה אמרה תורה שגם זאת ימסור האדם להשי"ת. "אני אוהב

אותך הקב"ה. אני יודע שאתה הבאת אותי למצב זה שאני שרוי בו, והריני מכיר שזהו הטוב ביותר בשבילי, ואם כן אני מוותר על רצונותיי לעבדך באופן של עולם העשייה".

ולפי מה שאנו רואים עכשיו מדברי הרמב"ם בביאור המשנה "זקני תורה כל זמן שמזקינין דעתן מתיישבת", שחולשת הגוף היא זו שגורמת אצלם להתחזקות הכוח השכלי (כפי שרואים אצל בעלי החיים שאם חוש אחד אינו פועל, או פועל חלש, החוש האחר פועל מאוד חזק), נמצא שמי שרואה שכוחות גופו נחלשים, עליו להבין שהוא מכין את עצמו עכשיו לעבודת העולם הבא. הקב"ה לא לקח ממנו, אלא נתן לו. זה מה שהוא הבין כשהוא אומר "ואהבת את ה' אלוקיך".

דביקות באמצעות האמונה בלבד

האדם שואל: "מה הפירוש נתן לי? אינני יכול ללמוד! אינני יכול להתפלל!". דייקא משום הא. דווקא מפני שאינך יכול ללמוד ולהתפלל, אתה מוכרח להידבק בה' באמצעות האמונה בלבד. אין לך מעתה במה להיאחז כי אם במחשבה: "הקב"ה מחיה אותי עכשיו ועושה עמי את הטוב ביותר בשבילי. טוב לי, הקב"ה מטיב עכשיו עמדי, זאת על אף שכואב לי מכל הצדדים... צדיק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו, קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת..." הוא חי את המזמור תהלה לדוד. הוא בן העולם הבא. הוא נכנס לעולם הבא, כי זה מה שעושים בעולם הבא. משתעשעים שם עם הקב"ה. תמיד אומרים שבעולם הבא לומד האדם עם הקב"ה כל מה שלמד בעולם הזה. אבל צריך לזכור ששם לומדים את התורה כשהיא מופשטת מלבושיה. לומדים אותה בפנימיותה לבד.

על כן גורם הקב"ה להאדם שיוכרח לעבדו במהלך חייו בלי לבושים, ואף גם בלי מעשי מצוות, כי כשגיע לעולם הבא, יצטרך לעבדו בלי שום אחיזה. ולכן אנו רואים שלפי סדר העולם, כשהאדם מגיע לגיל זקנה ושיבה, חלקים בגופו מפסיקים לציית לו, ויש שבוגדים בו לגמרי. ועוד יש, אם הוא מאריך ימים, שהקרובים אליו ביותר נפטרים מן העולם ומשאירים אותו לאנחות. אחיו, אחיותיו, אשתו... ובסוף, כשלא נשאר לו כלום, אף הוא נפטר. ולא בקלות הוא נפטר, אלא מכניסים אותו לבית החולים ומוציאים. חוזרים ומכניסים ושוב מוציאים. כל פעם מגלים שעוד אחד מהאברים התחיל לחרוק, עד ש... הוא נפטר מן העולם.

תכנית מושלמת

יש שהדבר מעורר איזו תהייה אצל האדם: לא היתה לו תכנית יותר טובה איך האדם ייפטר מן העולם?! הן היה לו לאדם חיים של ברכה. הוא הקים משפחה וקיים תורה ומצוות... בסדר, הגיע זמנו להפרד מן העולם ולעבור לעולם האמת. אני מבין. נכון, העולם הזה הוא רק פרוזדור. אבל ככה?! עוד משהו נשבר ועוד משהו נשבר, והוא מתחיל לצעוק, והבן כבר אינו יודע אם יש בכלל במה שהוא עושה משום מצות כיבוד אב או לא. ועוד יש שהבן חושב בלבו

(לדאבון לב): הלוואי והייתי יכול למחוק את השנתיים האחרונות. איני רוצה לזכור אותן ואיני רוצה שילדי יזכרו אותן. אני רוצה שאבי ייחרט בזכרונום כסבא טוב, נעים הליכות, שמראה פנים שוחקות לנכדיו ומחלק להם סוכריות. האמנם כן?! לא היתה לו להקב"ה תכנית יותר טובה?!

אכן הקב"ה מבין יותר טוב מאתנו, וכיון שמבינים את הרעיון של 'זקני תורה כל זמן שמזקינין דעתן מתיישבת עליהן', מבינים שהוא מתבטא בהרבה צורות ואופנים. זה שהאדם כותב חידושי תורה ומוסר שיעורים בגיל תשעים וחמש, הוא רק צורה אחת. יש עוד צורה, והיא כאשר קנה הכתיבה של האדם כבר לא עובד והוא כבר אינו מסוגל למסור שיעורים. אם הוא תלמיד חכם שקנה תורה והתדבק בתורה, הוא יכול לומר עכשיו לעצמו: "אדרבה, עכשיו הקב"ה מכין אותי להיאחז בו באחיזה כזו שאף אחד אינו יכול לקחת ממני. את האמונה המביאה לידי דביקות, אף אחד לא יכול לקחת ממני".

התענוג במחנה ההשמדה

הבאנו בעבר את הסיפור שסיפר הרב דוד זריצקי ז"ל וקאן המקום לספרו שוב. הרב זריצקי סיפר כך: שח לי ידידי הרב שמואל בורנשטיין ז"ל ממקורבי האמרי אמת' וה'בית ישראל' מגור זיע"א: "כל ימיי אני מצפה ומייחל לתענוג זה שהרגשתי פעם במשך כמחצית השעה בלבד".

לשאלתי על איזה תענוג הוא מדבר, פתח וסיפר: בפולין התפרנסתי ברווח ובכבוד מניהול חנות. היו לי שם ילדים, נחת וכל מה שיהודי יכול לאחל לעצמו. יום אחד שחור משחור, הגיעו הנאצים ימ"ש והודיעו לנו כי עלינו לעלות על הרכבת ולעזוב את כל רכושנו מאחור. מזוודה אחת בת חמש קילו-גרם הניחו לנו ליטול עמנו, ותו לא. העמסתי מזוודה אחת בת חמש ק"ג בכסף וזהב ובחפצי הערך שהיו ברשותי ועליתי עמה על הרכבת.

ברכבת הרהרתי לעצמי: "הן גזלו ממני את חנותי ואת ביתי, אבל הגנה הצלתי לי לכל הפחות את כספי וזהבי ב"ה ועוד ישנם עמדי אשתי וילדיי היקרים לי מפז". כשהגעתי לאושוויץ ושדדו ממני את המזוודה על כל תכולתה, הרהרתי לעצמי: "הן השאירו אותי ללא פרוטה לפורטה, אך הגנה אשתי וילדיי עודם עמדי ובם אוכל למצוא נוחם לנפשי". כשעמד הד"ר מנגלה ימ"ש והפריד אותי בידו המרשעת מאשתי וילדיי, אני לימין ואלו לשמאל, הרהרתי לעצמי: "הן בדד נותרתי ואין עמדי כלום מעתה, אך לכל הפחות אני עדיין לבוש בבגדיי האהובים עלי".

אך כשפשטתי את בגדיי בפקודת חיות הטרף כדי לשטוף את גופי מן הכינים במקלחות המים שהוכנו לנו מראש, עמדתי אז תחת כיפת השמים כשאני ערום כיום היוולדי, ואז כשכבר נלקח ממני כל

מה ששייך ליקח מן האדם, הרמתי את עיניי לשמים ואמרתי בקול חנוק: "אבא שבשמים! את הכל לקחו ממני, אבל אותך, אבא יקר, אותך לא יוכלו ליקח ממני בשום אופן". עיניי צדו אז קומוניסט אחד, פניתי אליו ואמרתי לו בקול אמיץ: "האמן לי! אפילו סטאלין ימ"ש שיכול לקחת מן האדם ככל העולה על רוחו, לא יוכל ליקח ממני את אבי שבשמים", וכשראיתי שהוא מאדים מרוב כעס, חזרתי ואמרתי ללא שום מורא: "אפילו סטאלין ימ"ש לא יוכל ליקח ממני את אבי שבשמים". עצמתי את עיניי ועמדתי כמחצית השעה מבלי לזוז, במהלכה הרגשתי קרבת אלוקים מאין כמותה. לאחר מכן, כאשר כבר התלבשתי בבגדי האסירים והכנסתי מעט מרק דלוח לפה, פסק ממני תענוג זה.

מספר הרב זריצקי: כשהרב בורנשטיין סיים את סיפורו, עצר מעט ואמר: ניצלתי מאושוויץ על-ידי שרשרת של ניסים. כיום יש לי בית בארץ ישראל, יש לי אשה וילדים ויש לי ממון ורכוש, אך תענוג זה שהרגשתי באותו חצי שעה, לעולם לא אוכל לתאר לך, וכל ימיי אני מתגעגע אליו ומתפלל לזכות בו מחדש".

עולם הבא נקנה ביסורין

הנה כי כן, יהודי זה הרגיש טעם של עולם הבא. הוא הרגיש שייכות לה' שאין לה אחיזה בעולם הבא. כמה זמן הוא הולך לחיות, הרי לא ידע. פשוט היה לו שבכל רגע הוא יכול לנפוח את נשמתו. תלוי היה אם כן בריבונו של עולם בעצמו בלי שום לבוש. זוהי הרגשת העולם הבא, כי רק זה קיים בעולם הבא. שום דבר אחר לא קיים שם. והקב"ה שלח את האדם לעולם הזה (כדי שלא יהיה נהמא דכיסופא), שיפתח לאט שייכות כזו, שייכות שאינה בנויה על שום דבר.

כשהאדם עדיין צעיר לימים ועדיין חי בהרגשת כוחי ועוצם ידי, הן בחלק הגשמי והן בחלק הרוחני - "ברוך ה' אני מצליח" - הרי הוא הולך ומתחבר לעולם הזה, וכשמכריחים אותו לעזוב את הכל ולהתדבק בה' בלי שום לבוש, הוא מרגיש טעם מיתה. ויש שהוא עומד וצוח: "הרי אלה הם שמקשרים אותי לריבונו של עולם. בלעדיהם לא אוכל להתקשר בו". אבל אם הקב"ה צוהו או סידר כן המציאות גם נגד רצון האדם, מצפים ממנו שיעזוב את העולם הזה לאחר שכבר היה מחובר אליו. דבר קשה הוא. אך על זה אמרו חז"ל (ברכות ה, א) שהעולם הבא נקנה ביסורים. מדובר בצער זה שיש לו לאדם כאשר הוא מתנתק מלבושי העולם הזה ומתחבר אל הקב"ה בעצמו בלי שום לבוש.

את פניך ה' אבקש

ובנוגע למצבים שהאדם עובר בהם בחייו, כמה נחוץ לו שיבין שהם הזדמנויות וינצל אותם עד תום. האדם איבד את כספו, האדם איבד את פרנסתו, קרוב משפחה נלקח ממנו בחטף (לא עלינו). הנה

¹ הסיפור מובא בספר 'חסיד וישר' קורות חייו של הרה"ח ר' שמואל יצחק בורנשטיין - לוקעווער זצ"ל.

¹ סופר ומחנך מתלמידי החפץ חיים' בישיבת ראדין ומתלמידי ישיבות נוברהרדוק.

שמע כבר את כל התורות משני הצדדים וכבר יודע אותן בעל פה. ולמעשה, הוא אינו יודע מה להחליט ואין לו את מי לשאול (רוב בני אדם אין להם את מי לשאול). **הוא צריך לסמוך על הקב"ה. הוא צריך להתפלל ועוד פעם להתפלל**, להתבטל ועוד פעם להתבטל, לחזור בתשובה ועוד פעם לחזור בתשובה.

פירושו של דבר שהקב"ה **מכריחו להישען עליו לגמרי מבלי שיהיה לו סימוכין מאף אחד**. בדרך כלל האדם אוהב שיש לו על מי להישען. "שאלתי דעת תורה", הוא אומר לכולם, וממשיך בדרכו כשמרגיש שיש לו במה להיאחז. על האדם לדעת שאם **יתכוון ברצינות, הקב"ה יביאנו למקום שבו לא יוכל להיאחז בשום מהלך. ואז יתפלל** ויאמר: "דרך שקר הסר ממני..." **ויעשה איזה דבר קשה שיהיה לו לזכות להסיר ממנו את דרך השקר**. "אם אין הצעד שאני הולך לעשות, צעד נכון, אני מבקש ממך רבוננו של עולם שתעצור אותי".

בכל הדברים האמיתיים בחיים, יודע האדם, אם הוא קצת בר דעת, שלשם יגיע. אלה שאינם מספיק חכמים, הם אלה שתמיד בטוחים. "כך צריך לעשות, כך צריך להתנהג". אין להם אף פעם שום ספיקות. וזה לא מגיע אצלם מבהירות אמיתית. ונדגיש: אין כוונתנו לומר שאין אנשים שיש להם בהירות ויודעים מה נכון ומה לא נכון. בוודאי קיימים אנשים כאלה. כוונתנו לומר שכאשר האדם אומר לך: "זה נכון וזה לא נכון", זה לא מפני שזה לבן וזה שחור. כי העולם אינו כן. העולם מעורב משוב ורע. כך אומרים לנו חז"ל. אך מה? האדם יכול לומר: "במצב ובתנאים שלפני, הצד הזה נראה לי יותר נכון. כן, אני יכול להיות רגוע ובטוח ללכת במהלך זה". אבל הוא עצמו יודע שסוף כל סוף הוא נמצא בעולם מסוכן. הוא יודע שעל כל צעד ושעל הוא יכול לטעות, ושבוודאי יטעה מדי פעם, ויצטרך ללמוד מטעויותיו. **אחרי הכל הוא יודע שהוא זקוק לסייעתא דשמיא בכל עת. והרי זה חוזר לאותה נקודה שהאדם זקוק להשען על ה' בלי שום לבושים**. אין לו כלום.

כי אבי ואמי עזבוני וה' יאספני

כי אבי ואמי עזבוני וה' יאספני (תהלים כז, י). הקב"ה הוא אבי יתומים. למה? כי הם תלויים בו יותר מאחרים. כידוע פירושו של הגה"ק **רבי יחזקאל משינאווא** זיע"א בספר **דברי יחזקאל** (ליקוטים עמ' קכה): **במסכת ברכות** (מת, א) איתא: אביי ורבא הוו יתבי קמיה דרבה, אמר להו רבה: למי מברכין? אמרי ליה: לרחמנא. ורחמנא היכא יתיב? רבא אחוי לשמי טללא (הראה באצבעו כלפי התקרה), אביי נפק לברא אחוי כלפי שמיא (יצא החוצה והראה באצבעו כלפי השמים). אמר להו רבה: תרווייכו רבנן הויתו (שניכם תהיו חכמים גדולים).

מבאר הגה"ק משינאווא: ידוע דהבורא כל העולמים משגיח כל העולמות בעצמו ובכבודו, וזן ומפרנס ומכלכל מקרני ראמים עד ביצי כינים, אך עם כל זה ישנם מהלכי הטבע, ואחד ממהלכי הטבע הוא לקבל הפרנסה באמצעות האב ואם. אולם יתומים שאין להם

איבד עכשיו אחיזה בדבר גשמי. וכמו שכתב ה'אור החיים' הק' בפרשת ואתחנן. חלק גדול מאהבתו וחיותו היה מושקע בו, ועכשיו שנלקח ממנו, הוא מרגיש שאיבד חלק מחיותו ממש. ופעמים הרבה עוד מדובר בדבר שהיה לו צד רוחני. הוא היה מלמד בחדר עליון ושאל ממנו חיות, והנה באו להודיע לו שהכיתה נסגרת. הוא מרגיש אבוד. "לאן אני פונה מכאן?". לא איבוד מקור הפרנסה מטריד אותו. עם זה הוא דווקא די מסודר. יש לו פיצויים וכדומה. מה שמטריד אותו, הוא איבוד מקור הסיפוק והחיות. "קמתי בבוקר, כבר התפללתי, כבר אכלתי, נו, מה הלאה? אני רוצה את הקב"ה. אני מתגעגע לילדים הטהורים, לאלף, לבית, לתורה. אין לי בשביל מה לחיות".

אבל הקב"ה הוא זה שהביאך למצב זה. רק הוא. אף אחד אחר לא היה יכול לעשות זאת. **מתפלל הוא להקב"ה שיקרבנו אליו. "את פניך ה' אבקש**. לא משנה לי אם בלבוש זה אם בלבוש אחר. **הלבוש הרי היה רק אמצעי להגיע אליך, ואם הלבוש נלקח ממני, אגיע אליך בלי שום אמצעי**. בטוח הנני שלא תעזבני אם אשען עליך".

הבא ליטהר מסייעין אותו

זוהי הסיבה שה**התלבטויות** (הספקות) **בעניינים הרוחניים**, הן ה**התלבטויות הקשות ביותר שיש לו לאדם**. אמנם ליטול לולב בחג הסוכות, הוא דבר פשוט וקל, כי הוא מעשה פשוט. יש בזה בוודאי הרבה מעבר לעשייה, אבל המצוה בפשטותה ברורה למדי. אומרים לו לאדם: "כשיגיע הזמן, תיקח את ארבעת המינים, תברך ותנענע". אך כשהוא צריך לקבל את ההחלטה, בדרך משל, אם לעזוב את הכולל או לא, הספק קשה ביותר. לעומדים מן הצד אשר אינם צריכים לשלם את המחיר, זה נראה די פשוט. "בוודאי אתה צריך לעזוב את הכולל", הם אומרים לו. "יש לך ספק בכלל". אבל הוא **עצמו לבו נוקפו, כי הוא רוצה הקשר עם רבון כל העולמים, ומבין שבכל החלטה שיקבל, הוא יכול לאבד אותו**.

והרי הוא מתפלל מתוך הכרה שאין לו על מה שיסמוך, כי בשולחן ערוך לא כתוב במדויק מתי צריך לעזוב את הכולל ומתי לא. מתלבט הוא: "את מי אשאל? לשאול את פלוני? הרי יודע אני שזוהי שיטתו, יודע אני שהוא דוגל בעזיבת הכולל (או להיפך)... יישר כח! אני יכול לומר לך מראש מה יענה לי... ואני רוצה את הקשר עם הקב"ה, וירא אנכי שמא אעשה את טעות חיי, כי יש לי נגיעות... אינני רוצה שנגיעותיי יפסקו לי..." האדם עומד בפני התלבטות קשה, ומבין שאין לו אפילו מישהו שיוכל לספר לו את כל המציאות שהוא שרוי בה.

יש שהאדם רוצה לעשות צעד מסוים, אבל הוא יודע שחלק גדול ממשפחתו לא יבינו אותו, ויש לו מזה יסורי הנפש. מצד אחד הוא מרגיש שאם יישאר במצבו הנוכחי, ימשיך ללחוץ את הספסל ולא יתקדם לשום מקום, ומצד שני, הוא יודע שאם יעשה את הצעד שהוא רוצה לעשות, יתכן שמישהו ייפגע מזה בדרך עקיפה. הוא

הנה חז"ל אמרו במסכת חגיגה (ה, ב) שאצל הקב"ה מתקיים "במסתרים תבכה נפשי" (ירמיה יג, יז) ואין זה סתירה עם "עוז וחדוה במקומו", כי יש אצלו בתי גואי ובתי בראי, ואם כן גם צורת האדם בעולם הבא כך הוא.

אדרבה, כך האדם תלוי נכונה בריבונו של עולם. מצד אחד הוא משתוקק אליו ובעבור כך שמח שמחה גדולה, ומצד שני הוא יודע שהקב"ה מחייהו בכל רגע ויש לו לב נשבר כי אינו יודע אם הוא באמת ראוי שיחיהו. זוהי צורת האדם השלמה בעולם הבא. התורה צותה לאדם להתדמות לבוראו, כי כך הוא בונה את צורתו. צורת האדם אינה נבנית על-ידי דברים חיצוניים, אלא על-ידי פיתוח ההרגשים הפנימיים.

שִׁבְרוּ עַל ה' אֱלֹהֵי

אכן האדם צריך לבדוק את עצמו אם הוא יכול לעבוד את ה' במצבים קשים. זהו אחד מהדברים הנמצאים ביסוד דבריהם ז"ל "חייב אדם לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה" (ברכות נד, א), שיקלוט האדם בשעתו הקשה: "יש לי כעת הזדמנות להרים את ידי ולומר: רבונו של עולם! אין לי שום מהלך, אין לי כלום בעולם". יש שהאדם איבד ברגע אחד עולם ומלואו. הוא איבד את מעמדו, את חיותו, את בריאותו... הרופא בישר לו בשורה מרה... העולם חשך בעדו באחת. הוא מרגיש שנחת על ראשו משא של אלף טון... נצל את ההזדמנות. יש לך עכשיו את היכולת להיאחז בריבונו של עולם בלי שום דבר, כי אין לך שום דבר. לא מפני שיש עדיין רופא אחד שנותן תקווה, לא מפני שאתה יודע מה יהיה בעתיד, ולא מפני שיש איזה דיבור או סגולה מהצדיקים. אין לך שום דבר ואתה אומר: "רבונו של עולם! אין לי שום דבר ושום אדם להיאחז בו. אני נאחז אך ורק בך. אני מאמין בך, אני יודע שאתה מטיב עכשיו עמדי".

זהו עולם הבא. ואפשר להרגיש את טעמו בעולם הזה כפי שסופר לעיל. ורבים המה האנשים שחיים עמנו היום ומספרים על עיתים כאלה. הם זוכרים היטב את הרגע שהבינו שהכל נגמר. אין שום מהלך... והמתיקות שהיתה להם אז... וכבר איתא כן בזה"ק (פרשת ויקהל) על הפסוק "שברו על ה' אלוהיכם": לא אמר תקותו ולא בטחונו אלא שברו, אל תיקרי שִׁבְרוּ אלא שִׁבְרוּ. שבירות הלב. זהו הלבוש הרוחני של העולם הבא, ואין האדם יכול לוותר עליו. אם האדם יוותר עליו, לא יהיה לו.

עַל מָה יֵשׁ לָנוּ לְהִישָׁעַן? עַל אֲבִינוּ שֶׁבִשְׂמִים

הנה בשילהי מסכת סוטה שנינו: "רבי אליעזר הגדול אומר ... בעקבות משיחא חוצפא יסגא, ויוקר יאמיר", ועוד מנה שם דברים הרבה שהאחד קשה מחבירו, וסיים: "ועל מי יש לנו להשען? על אבינו שבשמים". ובכן, רבים חושבים שצריך לומר זאת בניגון של איכה ובאנחה השוברת חצי גופו של אדם. "אוי וויי, איזה חושך. הכל עם הפנים כלפי מטה".

אב ואם לגדלם, הקב"ה בעצמו שהוא אבי היתומים מספק להם כל צרכיהם. ונמצא שהיתומים מרגישים יותר מאלו שיש להם אב ואם שמקבלים את צרכיהם מהבורא יתברך.

ולכן רבא שהיה לו אב ואם, כשנשאל רחמנא היכי יתיב, הראה באצבעו כלפי התקרה, כי אע"פ שהשפע מגיע מן השמים, מכל מקום התקרה חוצצת להורות שהשפע בא אליו דרך אביו ואמו שהם ממוצע. אבל אביי שהיה יתום מאב ואם יצא החוצה והראה באצבעו כלפי שמיא כאומר: "אני רואה את יד ה' בבהירות יותר גדולה, כי אין לי שום מחיצה, אלא מקבל אני את השפע שלי ישירות מן השמים". אביי הרגיש שהוא תלוי בה' בלי שום לבוש.

האדם אומר: "אין לי שום דבר אחר להישען עליו. אין לי שכל, אין לי פרוטקציה, אין לי יחוס, אין לי שום דבר. דבר אחד יש לי - קופה של שרצים. זה מה שיש לי". בסדר! אדם כזה תלוי בריבונו של עולם בלי לבושים. וכך הוא מגיע אל העולם הבא מוכן. לבוש הוא לעולם הבא. אמור מעתה: נוצר לו לבוש רוחני, לבוש מבלי לבוש.

צורת האדם השלם

הנה ה'שם משמואל' (פרשת אמור תרע"ו) מביא מהזוהר הקדוש שהאדם יכול לבוא אל הקב"ה עם לב נשבר הגם שלכאורה הוא מום, ומבאר ה'שם משמואל' ביאור נפלא: הנה יודע שהאדם צריך להדבק במדותיו ית"ש מה הוא רחום אף אתה רחום, ואם לאו הרי הוא חסר מצורת האדם. פירוש: צורת האדם בעולם הבא בנויה מאברים רוחניים, והאברים האלה נבנים על-ידי שהוא מתדמה לעליון. ההרגשים שהוא מפתח כשהוא מתדמה לעליון, הם אלה שמרכיבים את צורת האדם הרוחנית. כי שם אדם איתא בספרים הקדושים מלשון אדמה לעליון. והנה כתיב (דה"א טז, כז) עוז וחדוה במקומו, אם כן צורת האדם השלם להיות תמיד בחדוה ובנהירו דאנפין. היות שהצורה בנויה מההרגשים הפנימיים של האדם, לכן אם האדם שמת, הוא יוצר את צורת פניו לעולם הבא. צורת הפנים היא עיקר האדם. היא זו שמעידה על חכמתו, כנאמר (קהלת ה, א) "חכמת אדם תאיר פניו", ועל ידה הוא מתקשר לאחרים. איך יוצרים אותה, איך מציירים אותה? - על-ידי שמחה ועל-ידי גמילות חסד. זהו צורת האדם.

וע"כ אמרו ז"ל (זבחים צט, ב) אונן אינו משלח קרבנותיו, שנאמר שלמים, כשהוא שלם ולא כשהוא אונן, הרי דאם האדם בעצבות הוא נקרא חסר מצורת אדם השלם. אכן כן, מדברי הש"ס מבואר שאנינות ושלמות הן דבר והיפוכו, כי כשאין לו לאדם חדותא ונהירו דאנפין, אין לו צורת אדם.

מבאר ה'שם משמואל' שלאור זה יתכן שיחשוב האדם שאם יש לו לב נשבר... כואב לו מאוד על הטמטום הלב שיש לו, כואב לו שפגע בבני אדם, כואב לו שאכל מאכלות אסורות, כואב לו חטאת נעורים. הוא מאוד כואב. הוא מקווה - הלוואי שישולח לי... הרי זה פוגם בצורת האדם שלו. על זה אומר הזוהר הקדוש שאינו כן, כי

התכלית היא שלא יתחבר לחלק החיצוני, אלא ישתמש בו כאמצעי בלבד להגיע לחלק הפנימי. יבדוק האדם את עצמו בכל עת ויתפלל על כך, וכך יחיה חיים נעימים, חיי עולם הבא. זוהי תכלית הבטחון - להישען על השי"ת בלי שום לבושים.

איזהו בן עולם הבא

ונסיים בעוד ענין אחד. אותו דבר כשהאדם מודה לה' על הטובה ועל הרעה, בכל סגנון שנרצה לומר זאת... האדם יכול לומר זאת ולהיות מחובר לעולם הגשמי. "תודה רבה... איזה אוכל טעים..." זוהי דרגה אחת, ואין לזלזל בה. אבל יש לך עוד אפשרות. עצום את עיניך לכמה רגעים וחשוב מה שכתב רש"י במסכת ברכות והובא בשיעור שבוע שעבר. מדוע נצטווית להודות לה'? כדי להתרגל להודות, כי זהו הדבר היחיד שקיים בעולם הבא. אל תכניס במילותיך את המילה 'בשר'. למה? כי בעולם הבא לא יהיה כל-כך נעים לשמוע את המילה הזאת...

אותו דבר לגבי האנשים המתחרזים בחרוזים הבנויים על עניני כבוד, ב'מצוה טאנץ' וכדומה. הוא מודה לריבוננו של עולם, חסדי ה' כי לא תמנו, כי הנה זכה להיות תלמיד חכם... וכולם צריכים לדעת זאת...

אני שומע. לא מופרך לגמרי לקחת דברים גשמיים ולהודות עליהם. אדרבה, זוהי האחיזה, זהו החבל. אבל עכשיו עצום את עיניך ונסה לראות אם אתה יכול לעלות על-ידי החבל ולמצוא את הקב"ה בעצמו פנים בפנים, כי סוף כל סוף תכלית הודייתך בעולם הזה היא כדי שתוכל להודות בעולם הבא. נסה לחשוב שאתה מלאך בין מלאכים, או איש בין המלאכים ומשתתף עמם בשירתם.

כשתחשוב כך במעשי המצוות ובלימוד התורה ותתרגל לעשות זאת כאילו אין לך שום עזר מדברים גשמיים, אזי תצליח את דרכיך. הנה כשהאדם מתחיל להסיע מכונית, בהתחלה יושב לידו מורה וכל פעם שהוא רואה שהוא עושה איזו שגיאה, מיד הוא מתקן אותו, והוא עצמו מבין שהסיבה שהוא מקבל עכשיו תמיכה היא כי עוד מעט יגיע השלב שיצטרך להסיע את המכונית לבדו, ועכשיו זה הזמן להתרגל.

אף כאן, האדם יודע שכל הלבושים הגשמיים, רק אמצעים הם להרגילו לפגוש את הקב"ה בלתי אמצעי. נשקו בר פן יאנף ותאבדו דרך, אשרי כל חוסי בו. תפתח נקיות הלב כדי שכאשר יהיה חרון אף, לא תאבד את הדרך. אשרי כל חוסי בו (תהלים ב, יב). מאושר הוא האדם שפיתח את היכולת לבטוח בה' מתוך הכרה שאין לו שום אחיזה אחרת. מדובר בהרגלים של מהלכי מחשבה ובהרגלים של אופן קיום המצוות אשר על ידם האדם נכנס צעד אחר צעד לעולם הבא.

ולמען האמת, השורה הנעימה ביותר במסכת סוטה, היא שורה זו. הפירוש הוא כך: הקב"ה מכין את בני ישראל לביאת המשיח. מה זה אומר שלפני ביאת המשיח יהיו כל-כך הרבה בעיות, כל-כך הרבה רע, כל-כך הרבה עירוב של טוב ורע, כל-כך הרבה בלבולים וספיקות וחוסר בהירות. מה התכלית? איך כל זה מביא את המשיח? יש שיענה כי תמיד לפני הפצעת האור, החושך מכביד. אך זה גופא צריך טעם, מדוע? והתשובה היא כי כמה מתוק וערב הוא להרגיש מה שהרב בורנשטיין הרגיש באותו חצי שעה! כמה נעים ונחמד יהיה לו לאדם כשיראה שלוקחים ממנו את כל לבושו! הריביות יעלו, היוקר יאמיר, החוצפה תתרבה, הבן יקום באביו וכלה בחמותה. הרי יבין אז שאין לו על מי להישען אלא על אביו שבשמים וכמה טוב יהיה לו.

אמנם כן, זה איננה עבודה קלה, זה לא בא סתם כך, כי העולם הבא נקנה ביסורים, באותם יסורים של עזיבת הדברים שהאדם היה מחובר אליהם. מדובר במהלכי מחשבה הנלחמים עם הרגשות הלב, מדובר בעבודת המדות אמיתית, מדובר בביטול ותפילה לה'. בלי ביטול ותפילה, אין לו לאדם סיכוי להגיע אל ההישענות על אביו שבשמים. אך כשהאדם מגיע לזה, הוא מרגיש טעם עולם הבא, בבחינת עולמך תראה בחייך.

האדם מחויב להתפשט בעודו בעולם הזה מן הלבושים ולמצוא את הטוב בהתגלמותו. בכל דבר מצוה, בכל דבר תורה, בכל דבר שבקדושה, נמצא השי"ת בעצמו, והאדם יכול למצוא אותו. ובזה נסיים שאם האדם מתרגל לעשותו, אין הכרח לקחת ממנו את כל אשר לו, כי הוא עושה זאת בעצמו באשר אינו מתחבר לחלק החיצוני.

היסורין אינן התכלית

נאמר זאת כך: התכלית איננה שלא יוכל לקיים מצות סוכה ולולב, התכלית איננה שלא יוכל לקיים מצות גמילות חסדים. הוא יכול להמשיך לעסוק בגמילות חסדים כאשר הוא מחליט שהוא מתנתק מכל עניני הכבוד והפרסום ומכל שאר ההבלים, ומשגן לעצמו שאינו עוסק בזה בשביל שום דבר, אף לא מחמת הרחמנות הטבעית שיש לו בלבו, כי אם כדי להתדמות לעליון. הוא חושב על העולם הבא. הוא עוצם את עיניו ועושה מה שעושה כבן העולם הבא.

בכל מה שהאדם עושה, הוא יכול לעשותו בבחינת "זקני תורה כל זמן שמזקינין דעתן מתיישבת עליהן". וכי צריך להיות בן שמונים כדי לברר מה אוכלים ומתי אוכלים?! אפשר לעשותו גם קודם לכן. יתבונן האדם ויעשה לעצמו גדרים וסייגים, וכשיפול, יקום וימשיך ללכת. ובסופו של דבר יהיה לו גוף יותר עדין ומזוכך, ולא מפני שנתנו לו תזכורות מייסרות, אלא מפני שהתעורר מעצמו.

קו 'טעמו וראו' – מסר יומי קצר משיעורי הרה"ג ר' שמעון שפיצר שליט"א - 079.520.524.8 | או ב'קול הבינני' שלוחה 1 < 0

לקבלת המסר היומי מדי יום במייל – שלחו מייל לכתובת- teimaminahor@gmail.com

להצטרפות לשיעור ולקבלת השיעורים המלאים ע"י מכון 'הבינני' שלחו מייל ל- info@machonhavineini.com

קול הבינני: ארה"ב - 718.686.8300 | א"י. 072.257.7726 | בלגיה. 03.300.0223 | בריטניה. 0204.586.2115